

- належної класифікації дебіторської заборгованості й наявності необхідних пояснень у примітках до фінансової звітності.

Перевірку дебіторської заборгованості потрібно здійснювати у певній послідовності.

Висновки. Під час оцінювання стану дебіторської заборгованості треба отримати всю потрібну інформацію про реалізацію продукції та виникнення дебіторської заборгованості. Збираючи відомості про виникнення і облік дебіторської заборгованості й правильності її оцінки, фінансист визначає перелік інформації, яку має надати клієнт або отримати безпосередньо, а саме: перелік видів продукції (робіт, послуг), що реалізуються за товарного кредиту, і встановлення обороту за кожним її видом; кількість та адреси центрів відвантаження продукції (виконання робіт, надання послуг); характеристика покупців і замовників (придбання продукції з метою продажу, для власних потреб, оптом, у роздріб, на експорт); перелік основних дебіторів; обсяг реалізації (виставлених рахунків), зокрема за окремими формами розрахунків (передплата; оплата готівкою або чеком; продаж у кредит; бартерні розрахунки; маркетингова політика підприємства (способи реалізації продукції, система реклами, цінова політика, визначення сумнівних і безнадійних боргів тощо); схема виставлення рахунків; елементи системи внутрішнього контролю за станом дебіторської заборгованості).

Така організація роботи з дебіторською заборгованістю дасть змогу здійснювати необхідне управління нею.

Література

1. Богута Н. Факторинг – услуга для нетерпеливых / Н. Богута // Эксперт. – 2005. – № 36. – С. 15-19.
2. Чернов В.А. Управленческий анализ и анализ коммерческой деятельности / В.А. Чернов. – М. : Изд-во "Финансы и статистика", 2001. – 320 с.
3. Шеремет А.Д. Методика финансового анализа / А.Д. Шеремет, Р.С. Сайфулин. – М. : Изд-во "Финансы и статистика", 2000. – 256 с.
4. Лисенков Ю.М. Валютно-финансовый механизм внешнеэкономической деятельности : навч. посібн. / Ю.М. Лисенков. – К. : Вид-во "Зовнішня торгівля", 2005. – 232 с.
5. Білоусов Л.Ю. Гроші та кредит : навч. посібн. / Л.Ю. Білоусов. – Харків : Вид-во "Прапор", 2004. – 296 с.
6. Руденко Л.В. Розрахункові та кредитні операції у внешнеэкономической деятельности підприємства : підручник / Л.В. Руденко. – К. : Вид-во "Лібра", 2002. – 304 с.
7. Белялов Т.Е. Анализ форм и методов управления дебиторской заборгованістю у складі оперативних фінансових активів корпорації / Т.Е. Белялов // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – № 9 (51). – С. 30-36.

Лепехин А.В. Управление дебиторской задолженностью как залог обеспечения жизнедеятельности предприятий

Исследованы причины невыполнения платежной дисциплины предприятиями и их влияние на жизнедеятельность предприятий. Определены этапы выполнения договорных обязательств, прослежено выполнение всех пунктов договора и доказано, что при оперативном контроле за выполнением всех условий договора значительно облегчается процедура выявления расхождений по договору или нарушениям при его выполнении. Предложено внедрение факторинга в расчетах между предприятием и клиентами, а также определены его преимущества и влияние на объемы реализации.

Ключевые слова: дебиторская задолженность, платеж, платежная дисциплина, просроченная и безнадежная задолженность, погашение, управление.

Lepiokhin A.V. Management of accounts payable is a precondition of enterprises vital activity's providing

The reasons of payment discipline's unfulfilment by enterprises and their influence to the vital activity are researched. The stages of contract duties' execution are determined, the execution of all agreement's points is observed, the procedure of divergences' displaying about the contract or displaying of breaks of its execution is considerably facilitated with operative control for execution of all the agreement's conditions. The implementation of factoring in the settlements between enterprise and clients is offered and the factoring's advantages and its influence to the realization's amount are described.

Keyword: accounts payable, payment, payment's, discipline, overdue and soundless debt, maturity, management.

УДК 339.727:22(477.83)

Доц. О.Я. Малиновська, канд. екон. наук;
студ. І.О. Максимів – Львівська ДФА

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ МІСТА ЛЬВОВА

Проаналізовано стан та перспективи залучення іноземних інвестицій. Розглянуто основні напрями покращення інвестиційного клімату міста Львова.

Ключові слова: іноземні інвестиції, інвестиційний клімат, напрями залучення прямих іноземних інвестицій, стимулювання іноземного інвестора.

Постановка проблеми. Реалії сьогодення свідчать про те, що економічна ситуація в Україні та світі продовжує залишитися складною. Розвиток інвестиційної діяльності, спрямований на створення привабливого інвестиційного середовища та істотного нарощування обсягів інвестицій, є актуальним завданням в умовах ринкової трансформації. Тому необхідною умовою розвитку економіки Львова є підвищення інвестиційної активності усіх складових елементів економіки на національному та регіональному рівнях.

Проблеми інвестиційної діяльності, інвестиційного клімату, привабливості та засобів активізації інвестиційних процесів, ролі державної та місцевої влади у регулюванні інвестиційних процесів дуже активно досліджують вітчизняні вчені-економісти. Деякі з них (І.В. Олександренко, В.М. Гриньова) у процесі вивчення цього питання акцентують увагу на розробленні стратегії залучення іноземних інвестицій і вивченні її складових, інші – на політиці регулювання інвестиційної діяльності (І.Р. Бондар, В.І. Федорак).

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз стану, проблем та перспектив залучення іноземних інвестицій в економіку міста Львова, розроблення та активізація заходів щодо покращення інвестиційної привабливості.

Виклад основного матеріалу. Львів є дуже перспективним містом з погляду незадіяного потенціалу економічного розвитку та інвестиційної привабливості. Зручне географічне розташування на перетині важливих торговельних шляхів до країн Західної Європи, поєднання економічного та значного природно-ресурсного потенціалу з традиційно високим потенціалом діло-

вої активності місцевого населення, сприятлива структура кваліфікації, низька вартість робочої сили, сприяють формуванню регіонального підприємництва та надходженню інвестицій в економіку Львова [1]. Обсяги надходження іноземних інвестицій у підприємства Львова надалі скорочуються. Якщо у 2008-2009 рр. в економіку міста залучалося щороку більше 200 млн дол. США, то у 2010 р. – 96,5 млн дол. прямих іноземних інвестицій (далі – ПІІ), що, порівняно з попереднім роком, на 46,3 % менше (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка прямих іноземних інвестицій у Львові впродовж 2005-2010 рр.

Інвестиції у підприємства Львова торік здійснили партнери з 20 країн світу. Понад 80 % обсягу іноземного капіталу забезпечили партнери з чотирьох країн: Польщі – 319 млн дол., Австрії – 158 млн дол., Кіпру – 128 млн дол., США – 69 млн дол. Щодо структури залучення ПІІ, то на 1 липня 2011 р. найбільш інвестованою є фінансова діяльність – 457,1 млн дол. (54,59 %), операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям – 149,0 млн дол. (17,8 %), торгівля – 40,8 млн дол. (4,87 %), виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – 98,9 млн дол. (11,81 %), діяльність пошти та зв'язку – 65,1 млн дол. (7,77 %) та інша діяльність – 26,46 млн дол. (3,16 %) (рис. 2) [5].

Рис. 2. Галузева структура обсягу прямих іноземних інвестицій у Львові за видами економічної діяльності

Можна сформулювати низку пропозицій щодо інвестування підприємств Львова, насамперед це співпраця у таких напрямках:

- вкладення інвестицій у розвиток пріоритетних галузей та у розвиток перспективних підприємств міста;
- створення спільних підприємств з іноземними інвестиціями;
- інвестиційна підтримка виконання підприємствами Львова договірних зобов'язань за одноразовими контрактами;
- вкладення іноземних інвестицій у підприємства, що працюють на давальницькій сировині [4].

До пріоритетних напрямків іноземного інвестування міста Львова потрібно віднести створення сучасної інфраструктури, а саме: телекомунікацій, ділової інфраструктури, транспорту, технічно оснащеного складського господарства. Особливу роль в активізації інвестиційної діяльності повинно мати страхування інвестицій від некомерційних ризиків [2].

Успішне залучення ПІІ вимагає ефективного маркетингу, тобто створення іміджу м. Львова – головної підвалини процесу залучення ПІІ [6]. Не менш важливим елементом прискорення залучення іноземних інвестицій в інвестиційні проекти, які мало привабливі для інвестора з боку прибутковості, повинно бути надання пільг іноземним інвесторам [3].

Отже, враховуючи зазначене вище, політика залучення і впровадження ПІІ м. Львова повинна містити такі заходи:

- лібералізація законодавства стосовно прямих іноземних інвестицій, що буде стимулювати приплив приватних вкладень у прибуткові галузі економіки і зростання ефективності виробництва;
- визначення цілей і завдань, галузей і сфер, в яких місто має конкурентні переваги, а саме переробна, машинобудівна, легка і харчова галузі промисловості, а також сприяння агропромислому виробництву та технологічному переоснащенню сільського господарства, розвитку туризму і сфери послуг;
- детальний аналіз всіх потенційних іноземних інвесторів – країн, з яких впливають інвестиції та національних постачальників сировини, напівфабрикатів та ін.;
- встановлення кількісних вимог і можливих пільг з метою цільового інвестування;
- налагодження транскордонного співробітництва з країнами-сусідами;
- встановлення взаємовигідних контактів із дослідницькими центрами, університетами для проведення спільних семінарів, конференцій, виставок тощо;
- створення автоматизованої інформаційної системи, яка б забезпечила оперативний пошук партнерів у сфері іноземного інвестування, а також належного режиму консультаційного обслуговування з питань права, фінансування, страхування, техніко-економічної експертизи інвестиційних проектів, створення центру надання інформаційних послуг та єдиної бази даних;
- вдосконалення діяльності комерційних банків і страхових компаній України, формування розгалуженої мережі інвестиційних компаній і фондів, аудиторських та консалтингових фірм із залученням до співробітництва і консультацій фахівців ООН, Світового банку, Комісії Європейського Союзу та інших міжнародних організацій, а також провідних іноземних фірм;
- створення єдиної інституції, яка б об'єднувала всіх іноземних інвесторів Львова.

Література

1. Гриньова В.М. Інвестування / В.М. Гриньова. – Харків : ВД "Інжек". – 2003. – 320 с.
2. Бондар І.Р. Проблеми залучення іноземних інвестицій в Україну на сучасному етапі / І.Р. Бондар // Регіональна економіка. – 2009. – № 4. – С. 62-71.
3. Олександренко І.В. Оцінка інвестиційного потенціалу регіонів / І.В. Олександренко // Регіональна економіка. – 2009. – № 3. – С. 80-87.
4. Федорак В.І. Стан і перспективи залучення іноземних інвестицій в економіку Івано-Франківської області / В.І. Федорак // Галицький економічний вісник. – 2009. – № 2. – С. 52-56.
5. Офіційний веб-сайт Головного управління статистики Львівської області. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.stat.lviv.ua>.

Малиновская О.Я., Максимив И.О. Состояние и перспективы привлечения иностранных инвестиций в экономику города Львова

Проанализированы состояние и перспективы привлечения иностранных инвестиций. Рассмотрены основные направления улучшения инвестиционного климата города Львова.

Ключевые слова: иностранные инвестиции, инвестиционный климат, направления улучшения прямых иностранных инвестиций, стимулирование иностранного инвестора.

Malinovska O. Ya., Maksymiv I.O. State and prospects attraction of foreign Lviv's investments

In this article are analyzed state and prospects attraction of foreign investments. The main directions of improvement for the Lviv's investment climate are examined.

Keywords: foreign investments, investment climate, directed for attraction of foreign investments, stimulation of foreign investor.

УДК 005.334:621

Аснір. А.О. Малець¹ – Харківський НЕУ

ЧИННИКИ РИЗИКУ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Визначено основні чинники ризику машинобудівного підприємства відповідно до місця їх прояву, які потрібно враховувати під час прийняття стратегічних рішень.

Ключові слова: чинник ризику, стратегічне рішення, машинобудівне підприємство.

Машинобудівне підприємство є специфічним об'єктом ризику з характерними для нього галузевими особливостями, єдністю видів продукції, технологічних процесів та інших ознак, що визначають чинники, види та прояви ризику. Його ефективний економічний розвиток значною мірою залежить від того, наскільки повно в його діяльності враховуються загальноекономічні та специфічні чинники ризику на етапі прийняття стратегічного рішення. І якщо перші чинники притаманні підприємницькій діяльності в будь-якому економічному середовищі будь-якому підприємству, то специфічні індивідуальні чинники для вітчизняних машинобудівних підприємств і потребують додаткового вивчення.

Чинники ризику стратегічного рішення підприємства [1] – це передумови, що збільшують ймовірність чи реальність настання подій, які, не входячи в коло планованих, потенційно можуть здійснитися і в цьому випадку надати незапланований вплив на процес реалізації стратегічного задуму (стратегії підприємства). Результатом прояву чинника ризику буде розвиток подій, наслідки якого призведуть до відхилення від поставленої стратегічної мети підприємства. У число таких подій входять як ті, які можна було передбачити, але не можна точно визначити момент настання, так і ті, які передбачити було неможливо.

Управляючи ризиками, під час прийняття стратегічного рішення необхідно знати які місця можуть бути "проблемними". Складність факторного аналізу полягає в тому, що одні й ті ж чинники в різних умовах можуть ви-

¹ Наук. керівник: проф. І.П. Отенко, д-р екон. наук

явитися вирішальними або стати зовсім незначними. Необхідно також враховувати взаємозв'язок і взаємний вплив різних чинників, визначати сукупний результат їх взаємодії. Зважаючи на це, найдоцільніше виділити чинники ризику відповідно до місця їх прояву.

Чинники ризику машинобудівного підприємства, залежно від сфери виникнення, потрібно розділити на зовнішні та внутрішні. До зовнішніх відносять чинники, обумовлені причинами, не пов'язаними безпосередньо з діяльністю самого підприємства: політичні, соціально-економічні, науково-технічні та екологічні чинники. Серед політичних чинників варто звернути увагу на внутрішньополітичну і зовнішньополітичну ситуацію, стабільність уряду, сепаратистські настрої у суспільстві, можливість цивільних заворушень, націоналізацію або реприватизацію, порушення урядом своїх зобов'язань, обмеження конвертації валюти.

До соціально-економічних чинників віднесемо: появу нових конкурентів, рейдерство, падіння платоспроможного попиту на продукцію, девальвацію національної валюти або її не прогнозовано значне коливання, кардинальну зміну правил ведення зовнішньоекономічної діяльності, введення обмежень на рух капіталу, складності в роботі обслуговуючого банку, непрофесійну роботу податкових служб, невмотивоване порушення умов контракту.

Науково-технічний прогрес є найважливішим чинником економічного розвитку підприємства, тому неможливо не враховувати зовнішні науково-технічні чинники: появу в конкурентів більш досконалої технології виробництва, промислове шпигунство конкурентів, появу нового виробника товару або послуги в секторі традиційної продукції підприємства, освоєння конкурентами виробництва товару-замінника, раптова дестабілізація галузі, порушення комунікативних зв'язків між підприємствами як суб'єктами господарювання; непередбачені зміни навколишнього середовища або фізичних умов переміщення товарних, фінансових, трудових й інші ресурсів.

Дедалі більше значення в наші дні надають екологічним чинникам (зміна регіональної екологічної обстановки, посилення екологічних вимог, введення обмежень на використання місцевих природних ресурсів), які також можуть істотно вплинути на діяльність підприємства, що зумовлено взаємодією виробництва з навколишнім природним середовищем.

Друга група чинників обумовлена або породжується діяльністю самого підприємства – це внутрішні чинники ризику. Розділимо внутрішні чинники за сферами прояву: чинники ризику у виробничій та відтворювальній сферах, у сфері обігу, а також у сфері управління.

На будь-якому машинобудівному підприємстві передусім увагу варто приділяти чинникам ризику виробничої діяльності. Сюди потрібно віднести: чинники ризику основної виробничої діяльності підприємства (зупинка обладнання або переривання технологічного циклу підприємства з вини неосновних підрозділів, аварії основного обладнання, порушення персоналом технологічної дисципліни, а також специфічні для цього виробництва чинники), чинники ризику допоміжної діяльності підприємства (аварії допоміжного виробничого обладнання, подовження термінів ремонту устаткування, порівня-